

I.

Kirchliches Verordnungs-Blatt

für die

Lavanter Diözese.

- Inhalt:**
- I. Dant den Gläubigen der Lavanter Diözese für den reichlichen Beitrag der Peterspfennige.
 - II. Intimation über den hohen Erlaß des k. k. Staatsministeriums wegen portofreier Correspondenz der Kirchen- und Pfründen-Vermögens-Verwaltungen.
 - III. Sammlung für das Reconvalescenten-Spital zu Mgersdorf bei Eggenberg.
 - IV. Abholung der heil. Oele am Gründonnerstage.
 - V. Der Directorien-Bedarf für das Jahr 1863 ist bis letzten Juli l. J. anher anzuzeigen, unter gleichzeitiger Vorlage der Seelenstands-Anzeige.
 - VI. Ankündigung und Anempfehlung eines in Laibach erschienenen slovenischen Katechismus für die Unter-Realschule und das Unter-Gymnasium.

I.

Spodobi se, preljubi moji škofijčani Lavantinski, de Vas za sveto veliko noč (za obletnice) priserčno pozdravim, in Vam za pisanko pošljem svojo lepo zahvalo. Delili ste preteklo leto, vsi dobrega, otroškega serca, svetemu očetu, papežu Piju IX. lepe darove, ktire smo jim v Rim za pomoč poslali. V imeni papeževem se Vam jaz prav lepo zahvalim za vsaki krajcar, kteriga ste blagovoljno uložili, za vsaki oče naš, kojega ste za naj viši Poglavarja naše sv. cerkve molili. Čudno moč ima naša združena molitev in milošna. Kakor je svoje dni svetemu Petru v ječi pomagala, tako nastopniku svetega Petra, Piju IX. pomaga, kajti Bogu sosebnost dopade, ako molijo verni otroci za svojega naj viši duhovskega očeta, in mu prineso svoje peneze, kolikor premorejo, v dar. Bog Vam poverni stotero!

Kako se pa godí svetemu očetu papežu? me bote barali. Ravno skorej tako, kakor se je godilo svetemu Petru. Kakor je bil sv. Peter v ječi med dvema vojakoma uklenjen, dokler ga ni angel Gospodov oprostil in mu vozo odperl, tako še neprenehoma dva velika sovražnika sv. Očeta iz vsih krajev stiskata: kralj Sardinski in pa cesar Francoski, ter bi jih rada prisilila Rim zapustiti, in iti po sveti. Godí se papežu in vsim zvestim viši pastirjem v Laških deželah, ktire prekucni v oblasti imajo, po besedah sv. Pavla, ki piše: „Menim, de je Bog nas apostole poslednje postavil, kakor smerti namenjene; ker smo v razgledovanje svetu, angeljem in ljudem. — Kolnejo nas, in mi jih blagoslovimo; preganjani smo, in prenašamo; preklinjajo nas, in mi (za nje) molimo; kakor smeti tega sveta smo postali, kakor izveržek dozdaj

(nas imajo). I. Kor. 4. Za to ves keršanski svet gleda v naših časih na sv. očeta Pija IX. ter se čudi njihovi serčnosti in stanovitosti, de se ne dajo posiliti svojim nasprotnikom, timveč stojijo kakor skala na svojim svetim mesti; brani jih pa tudi neka skrivna božja moč, de se sovražniki ne upajo papeža lotiti, in iz Rima pregnati.

Jeli hoče dobri Bog še v prihodno svojega zvestega namestnika v Rimi ohraniti, in sovražnikom braniti, ali je sklenil jih nasprotnikom clo v roke dati, ter jih še huje stiskati, naj bi se njihove čednosti in kreposti še lepše razcvetale in nam v izgled bile, kako pogumno se imamo tudi mi za resnico in pravico svete katolške cerkve boriti, to je samo Bogu vsevedjočemu znano. To pa čujemo in lahko beremo, de se pričinja sovražnikom papeževem čedalje hujše goditi, tako, de si že svetvati ne vėjo, kaj bi storili, papeža iz Rima pregnali, ali jih v miri pustili, kajti vihar prekucije, kojega so upihali, že tudi njihove stolice maja. Veter hudobije so sjali, hudo vreme pa ženjejo, in bodo želí, kar so hudobnega vsjali, kakor gotovo je Bog pravičen. Sveta volja božja se naj zgodi!

Prosim Vas torej, preljube keršanske duše! in Vam priserčno priporočím, molite še vprihodno, in pa stanovito za našega sv. Očeta Pija IX. naj jih Gospod ohrani, oživlja in osrečuje na zemlji, in jih ne da v voljo njihovih sovražnikov. Kakor mi molimo, tako molijo vsi vérni kristjani, bratje in sestre naše od solnčnega izhoda do zahoda, od juga do severja. Tako lepo in vse obsežno še niso morebiti nikdar za papeža po sveti molili, kakor zdaj molimo; tako jasno se še ni pokazala v naših časih živa keršanska ljubézn, kakor se zdaj kaže, ter oživlja pravo véro. To je pa sveti materi katolški cerkvi neprecenljivi dobiček, kteriga vérnim otrokam terplenje svetega očeta prinese.

Kedar pa sveti oče papež še neprenehoma veliko izdatkov imajo za potrebe svete cerkve, njihove dežele pa sovražniki molzejo, in jim dohotke čedalje hujše kratijo; podelimo torej še za naprej, kolikor uterpimo svojih krajcarjev v pomoč; saj damo otroci Očetu svojemu. Papež za nas, svoje dobrotnike sosebno molijo, in Bog nam bo obilno povernil. — To mojo zahvalo, pa tudi molbo (prošnjo) lepo, prejmite dobrovoljno za sveto veliko noč, in za veselo Alelujo, katero Vam iz serca željím.

II.

Laut hoher Statthalterei-Eröffnung vom 22. v. M. Nr. 3560, hat das hohe k. k. Staatsministerium unterm 11. Februar d. J. N 1355/144 angeordnet, daß die Correspondenz der Kirchen- und Pfründenvermögens-Verwaltungen mit den bischöflichen Ordinariaten, den Pfarr- und Patronatsämtern und den landesfürstlichen Behörden bei der Auf- und Abgabe portofrei zu behandeln ist, wenn dieselbe mit dem Siegel der Verwaltung, beziehungsweise der aufgebenden geistlichen oder landesfürstlichen Behörde verschlossen, und mit der Bezeichnung: „In Angelegenheiten der Kirchen- (Pfründen-) Vermögens-Verwaltung“ versehen ist.

Wovon der wohlhrwürdige Clerus zur Benehmungsweise hiermit in Kenntniß gesetzt wird.

III.

Se. Excellenz der Herr Statthalter von Steiermark hat unterm 28. Februar 1862 Nr. 636/præs. Folgendes anher eröffnet:

„Der Convent der barmherzigen Brüder in Graz beabsichtigt den Bau eines Reconvalescenten-Spitals in Algersdorf bei Eggenberg.

Da dieser Bau nicht allein zum Wohle der Landeshauptstadt, sondern im Interesse des ganzen Landes unternommen wird, und nur bei allgemeiner Unterstützung von Seite der Bewohner vollendet werden kann, so finde ich mich zur möglichsten Förderung dieses humanitären Zweckes bestimmt, eine Sammlung in ganz Steiermark zu bewilligen.“

In Erwägung der großen Wohlthat einer solchen Anstalt für die leidende Menschheit, kann das Ordinariat nicht umhin, den wohllehrwürdigen Kurat-Clerus nachdrücklichst aufzufordern, diesen wahrhaft humanen und christlichen Zweck nach Maß und Gabe der Kräfte fördern zu helfen.

Die eingegangenen Sammlungs-Beträge sind durch das betreffende Dekanal-Amt unmittelbar an den genannten Convent einzufenden.

IV.

Die Abholung der heil. Oele hat wie im vorigen Jahre auch heuer am Gründonnerstage in Unserer Ordinariats-Kanzlei allhier zu geschehen, und für die Reinigung der dießbetreffenden heil. Oel-Gefäße die erforderliche Sorgfalt getragen zu werden.

V.

Der Directorien-Bedarf für das Jahr 1863 ist bis legen Juli l. J. anher anzuzeigen, und zugleich der Ausweis über die Seelen-Anzahl der unterstehenden Kuratstationen in Vorlage zu bringen.

VI.

In Laibach ist erschienen, und bei Heinrich Mitschman zu haben: *Katehizem ali keršanski katoliški nauk. Spisal za spodnje gimnazije in nižje realke in sploh za odrašeno mladost Anton Lesar*, duhoven ljubljanske škofije in katehet c. k. realke v Ljubljani.

Unter den vielen Katechismen in slovenischer Sprache zeichnet sich dieses Werk durch seine Methodik, richtige Reihenfolge, so wie durch seine ebenso reine als leicht verständliche Sprache besonders aus, und verdient anempfohlen und verbreitet zu werden.

J. B. Ordinariat Lavant zu Marburg am 18 März 1862.

Anton Martin,

Kürst-Bischof.

Anton Martin

po milosti božji škof Lavantinski

vsim věrnim svoje škofije lepo pozdravljenje in poslovljenje srečno!

Preljubi! *trojno popotvanje* vsi katolški škofje imajo, ktereга zamuditi ne smejo in ne pozabiti, dokler jim sije solnce milosti božje: prvi pot je pridno obiskavati po gorah in dolinah *svoje drage ovčice*; drugi pot je obiskati *častiti grob svetih apostolov Petra in Pavla*, in pa sedež naj viši namestnika Kristusovega v Rimi; tretji pot je, se o svojem odločenem časi *v dolgo večnost podati*, in dati za sebe in za svoje ljube ovčice na božji pravici račun. Tako je popotvanje celo naše življenje, bodi si človek škof, alj pa revni beráč; oh, naj bi le srečno bilo!

Svojo *pervo pot* sim, hvalo Bogu! dozdej srečno opravljal, veliko poštenih duhovnj naše škofije po trikrat, večidel pa po dvakrat obiskal, in v celi Lavantinski škofiji še tako majhine farice ni, de bi ne bil v njeni cerkvi zakramenta svete birme delil, in věrne v sveti katolški věri pokrepčal. Lehko torej z svetim apostolam Pavlom rečem: „*Vi vēste od pervega dné, ko sim (kakor viši pastír) k vam prišel, kako sim z vami ves čas bil, služijoč Gospodu, kako nisim nič koristnega prikratil, de bi vam ne bil oznanil, in vas učil spreobernenje k Bogu, in věro v Gospoda našega Jezusa Kristusa. Nisim se umaknil, de bi vam ne bil oznanoval svete volje božje.*“ (Djanj. ap. 20, 18 — 27.) Tode meni ne gre hvala, ampak Njemu, ki mi moč daje.

Kdaj me hoče Bog na *tretji in posledni pot v dolgo večnost* poklicati, naj bi za četiri sto jezerov duš Lavantinske škofije tenko rajtengo dal, to je samo Bogu znano, kateri je naše dneve preštél, mojemu in vašemu življenju mejo postavil, ki se prestopiti ne da. To pa dobro věm, de se moja ura bliža, v kateri bom strašni glas zaslišal: „*Daj račun od svojega hiševanja!*“ Zatorej se je potreba pripravljati, kajti ne věmo, kdaj Gospód po nas pride, de nas spati ne najde, ter nam tako resno velí: „*Čujte, ker ne vēste, kdaj hišni gospodar pride, zvečer, ali o polnoči, ali o petelinovem petji, ali zjutrej.* — Kar pa vam pravim, vsim pravim: Čujte! (Mark. 13, 35 — 37.)

Drugo pot k apostolskemu sedežu v Rim, ki je steber rešnice, in pa središče svete katolške cerkve, k vidnemu Poglavarju in občnemu Očetu vsih pravovērnih iti, sim dolgo dolgo odlagal. De me smert ne prehití, in viši starost ne podleze, sim se ravnokar na dolgo in nevarno pot podál, ter se o svojem odhodu od Vas poslovím, pa tudi povém, kaj imam posebno važnega v Rimi opraviti, v tistem imenitnem mestí,

na katerega se ves katolški svet ozira, v katerem sta sv. Peter in Pavl našo sveto vero s svojo častitoj smertjo zapečatila, kder je veliko tavžent in tavžent svetih mučnikov sveto zemljo, podlago naše svete matere katolške cerkve, s svojo prelitoj kervjo porosilo.

Povedal bom našemu svetemu Očetu, papežu Piju IX. kako živa je Vaša vera, in de med Slovenci še dozdej, hvala Bogu, med pšenicoj gerde zeli, krivoverstva ni. Pravil bom svetemu Očetu, kako čedno Vi, Slovenci, za lepoto svojih cerkvi skerbite, kako radi prepévate božjo čast, in povzdigujete slavo Marije, kako hvalevredne so Vaše bratovšine in svete družbe, kako pogosto in skerbno k spovedi in k božji mizi hodite, ter očitno kažete, de ste zelene mladike vinske terte, Jezusa Kristusa. Pohvalil Vas bom svetemu očetu papežu za Vašo veliko ljubézn, s katero radi vlagate, svetim misionam v ptujih krajih med Zamorcemi pomagati, in razširati božje kraljestvo po sveti; povedal bom pa tudi svetemu očetu Piju, kako tudi jih ne pozabite, ter za njih molite, in jim svoje krajcarje radi v pomoč pošiljate, ker priserčno občutite, kako huda se papežu v tolikih stiskah godi, ktere jim hudobni sovražniki delajo, ter jih pregnati, in ob posestvo svetega Petra djati posiloma hočejo. Svest sim si, de bo to Vaše lepo djanje svetega Očeta Pija močno oveselilo, kajti je dobremu očetu naj slajše veselje, čuti, de se njihovi otroci čedno in hvale vredno vèdejo (zaderžijo), svojega očeta ljubijo, ter se jim oče v serce usmilijo, ki veliko in pa prav po nedolžno terpijo.

Prosil bom svetega Očeta, papeža Pija, naj blagoslovijo vérne prebivavce naše cele škofije, de bo naša sveta katolška vera po vsih slovenskih krajih čista in neoskrunjena cvetela, de bode Bog poslal vsaki katolški duhovniji skerbne in čerstve dušne pastirje, dal otrokom skerbne starše, pa tudi staršem dobre otroke, gospodarjem zvesto družino, pa tudi družini skerbne gospodarje, srenjam modre in serčne poglavarje, pa tudi srenjskim predstojnikom dobre ljudi, ki radi vbogajo, kar je prav in po sveti volji božji. Prosim hočem nar viši namestnika Kristusovega, naj blagoslovijo celo naše Avstrijansko cesarstvo, naj Bog ohrani in podpíra našega svetlega cesarja Franca Jožefa, jim da modre in zveste svetovavce — naj sveti Duh razsveti naše poslanice, ki že tako dolgo v deržavnem sbori sedijo, de bi saj sklepali in sklenili kar je modro, nam koristno in prav, ne pa kovali take reči, ki so zoper voljo božjo, v pokončanje svete cerkve, v našo časno nesrečo in večno pogubo, kakor veliko takega strahoma čujemo, in v časnikih beremo, ter se bati imamo, de jih je sveti Duh zapustil, in sedajni zlodčasti duh vnel, ki ni iz Boga, ampak iz tega popačenega sveta, iz pekla domá. „Če Gospod hiše ne zida, se zastonj trudiyo, kteri jo zidajo; ako Gospod cesarstva ne varje, zastonj čuje, kdor ga varje.“ Psalm. 126, 1. Prosim sim se namenil svetega očeta Papeža, naj blagoslovijo vse razne narode našega velikega cesarstva, posebno pa nas Slovence, naj bi ne čertel narod naroda, ne zatiral sosed sosedá, ne delal krivice brat svojemu bratu, naj bi se nam ne zmenila naša narodnost v pogubljivo nerednost in v zmešnjavo, kakor se žali Bog po sveti v sedajnih časih godi, ter si hudobni duh prizadeva Avstrijansko cesarstvo po raznih jezikih in narodih

v Babilonsko zmešnjavo posiliti, in ga razdvojiti, naj bi omagala mogočna Avstrija; česar nas varuj usmileni Bog! Vsi smo otroci enega Očeta, Boga; vsi smo bratje Jezusa Kristusa; ni razločka med Nemci in Slovenci v božjem kraljestvi, naj tudi v Avstrijskem cesarstvu ne bo. Le zloga, in edinost, pa ljubezn keršanska nas mogočne in srečne stori. Resnica in pravica je ljuba Bogu in vsim poštenim ljudem; one ste mili materi ljubega mira, prave sreče in slave. Bog nam jih daj!

Imam pa tudi mnogo *potožiti* ljubeznivemu Očetu Piju, česar me serce boli, in močno močno skerbí. *Dve velike vojske* je satan tudi po slovenskih krajih vnel, ki med nami od nedele do nedele, od leta do leta večí rastete zoper Kristusa in njegovo nevesto, sveto katolško cerkvo. Perva vojska je *razujzdanost*, druga pa *neverstvo*; perva vojska med mladino na kmetih, druga pa med gospôdo po mestih in varoših svoje vojšake nabera, in zatera med nami božje kraljestvo. Pijanci, preklinjevalci, nečistniki in vsi pohujšljiveci peklenskemu sovražniku *polje gnojijo*, posvetni modrijani, ljudje brez vére in brez Boga, pa vražje seme nevére in krivih vér sejejo. Ni se torej čuditi, de tudi med Slovenci tam pa tam, posebno krog varožev in po železnica, pa tudi po kmetih cimo poganja, ter strašni sad tatvine, ropa in morije rodí. Jeli ni žalostno, de se med nami *toliko hramov vlomasti* in okrade — *toliko cerkev oropa* in oskrunijo naj svetejše rečí, ker se *toliko razujzdanih ljudi* ne bojí Boga, ne veruje pravičnega sodnika, ne porajta nobene lastine, in dela kakor bi nobene sedme in desete zapovedi božje ne bilo! Ali ni groza in strah, de se mladenčí in keršanski možjé *žhlalnega vinca napijejo*, ki jim ga je dober Bog dal, in namesti Boga zahvaliti, se le kregajo, kervavo tepejo, in tako pogosto sosed sosedu, kakti Kajn Abelna, ubije! Jeli ni za jokati, de *toliko mladih deklén*, gisdastih v noši, in v djanji razujzdanih, nobene sramožljivosti nima, ter okolj mest in tergov, pa tudi po véseh kakor veše létajo in se obešajo kakor muhe, nečistega poželenja pijane. *To je tisti greh, po katerem pride jeza božja nad neverne ljudi*, kakor sv. Pavl pravi; to je tista *široka mreža*, v katero peklenski sovražnik v sedajnih časih naj več ljudi uloví, jih oslepí na zdravi pameti, ob pravo živo vero spravi, časno in večno nesrečne stori; de se Bogu usmili! — Tako hočemo drug drugemu potožiti svoje križe in težave, naj se nam serce ohladí, pa tudi poterditi se v svoji težavni pastirski službi, de bomo z novo močjo in serčnostjo svojo drago čredo po pravi poti vodili, *dokler svoj tek dokončamo, in dopolnimo službo besede, ki smo jo prijeli od Gospoda Jezusa, de pričujemo evangelj milosti božje*, po izgledi sv. Petra in Pavla, kakor vsih drugih sv. apostolov. (Djanje ap. 20, 14.) To je sveti namén mojega popotvanja v sveto Rimsko mesto, k steburu svete katolške cerkve. — Kaj pa bote vi, preljube moje ovčice za mene storili, sa svojega škofa romarja?

Zanesem se na Vašo ljubezn, de svojega viši pastirja tudi v ptujih krajih ne bote pozabili, ampak podperali moje stopinje, naj svoje potovanje srečno opravi. Pervi kristjani so svetega Pavla clo v Rim *spremili*; tega jaz ne terjam od vas. Pot je dolga, pa tudi draga, nevarna in polna sovražnikov naših. Vsak zmed Vas naj na svojem mestu čuje, kterege mu je Bog odločil, ter pazi na se in na svoje, de se jim kaj hu-

dega ne pripeti; vsak naj zvesto dopolni svojo službo, njemu od Boga odkazano. — Pervi kristjani so apostolom gredoč stregli, in jim za popotnico skerbili, bodi si z dnarjem alj z drugim blagom, ter so vedeli, kaj je Kristus takim dobrotnikom obljubil, rekoč: „Kdor vas sprejme, mene sprejme; in kdor sprejme mene, njega sprejme, kateri me je poslal. Kdor sprejme preroka v imeni preroka, bo plačilo preroka prejel; in kdor sprejme pravičnega v imeni pravičnega, bo plačilo pravičnega prijel.“ (Mat. 10, 40 — 41). „Zakaj kdor koli vam da piti kozarec vode v mojem imeni, ker ste Kristusovi, resnično vam povém, ne bo zgubil svojega plačila.“ (Mark. 9, 40). Ne hoteli pa ne vašega dnarja, ne premoženja, za potrebo mi je Bog dal. Ako uterpate, svoje dare pošlite svetemu očetu, papežu Piju, kojim se huda godí.

Prosim Vas pa, tako lepo, ko premorem za tri reči: *Varujte se greha*, huje ko ognja, de Bog v naših krajih žal en bo. Grehi so krivi, de Bog ljudstva tepe, udari gostokrat pastirja za stran malopridne črede, kakor čredo zavolj pastirja. Lehko bi moje potovanje nesrečno bilo, ako bi se dober Bog žalil pri Vas. — *Varujte pohujšanja* svoje podložne, vi gospodarji pri svojih hišah, vi predpostavljeni v svojih srenjah. Volki čredo naj rajši o takem časi napadajo, kedar pastirja blizo ni. Dereči volkovi pa so *zapeljivci*, ki v greh vlečejo mlade ljudi, volki so *krivi preroki*, kateri sejejo krive nauke med pšenico naše svete katoliške věre. Torej Vas prosim, čujte, in dobro pazite! — *Molite* pa tudi za mene, svojega škofa popotnika, naj bom srečno romal s svojimi sobratmi škofmi, naj bode Bog z nami na poti, in nas njegov angelj spremlja, in nas srečno k Vam nazaj pripelje. (Tob. 5.) Pot je dolga in nevarna, po ptujih krajih in prek globokega morja gre; pa Vaša molitev me bo spremljala, in roka Vsegamogočnega me bo varvala, tako po suhem, kakor po mokrem. V božjih rokah smo na ptujem, kakor domá. Tudi jaz hočem na grobi svetih apostolov Petra in Pavla, na pokopališči toliko svetih mučenikov in mučenic, za Vas moliti. In če bi božja volja bila, de bi me k Vam nazaj ne bilo, zaupam, de bom v nebesih molil za Vas.

Poprej kakor za romarsko palico sežem, *Vas Bogu in Mariji izročim*. Bog in Marija, Angeli in Svetniki, naše škofije mogočni varhi in priprošniki, pri Vas ostanejo, dokler se jaz od Vas podám. „*Gnada Gospoda našega Jezusa Kristusa, in ljubežn božja, in pa deležnost svetega Duha bodi z Vami vsemi. Amen!*“ (II. Kor. 13, 13.)

V Marburgi 16. majnika 1862.

Anton Martin,

Lavantinski škof.